

8.6. Άλλοι τρόποι προστασίας

Ένας άλλος τρόπος για να προστατευτεί μία εφεύρεση ή καινοτομία είναι απλά να κρατηθεί μυστική. Η καινοτομία μπορεί να ενσωματωθεί στο καινούργιο προϊόν ή στην παραγωγική του διαδικασία και να κρατηθεί μυστική εντός της εταιρείας που την χρησιμοποίησε.

8.7. Σύστημα υποστήριξης καινοτομίας και E&A

8.8. Μια επισκόπηση των τάσεων καινοτομίας στην Ευρώπη

Ο παγκόσμιος ανταγωνισμός για τη προσέλκυση επενδύσεων έρευνας και καινοτομίας αυξάνεται. Εκτός από τις ήδη ελκυστικές τοποθεσίες όπως οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία, αναδύθηκαν νέοι ανταγωνιστές όπως η Κίνα, η Ινδία και η Βραζιλία. Για να παραμείνει η ΕΕ ανταγωνιστική και για να διατηρήσει το κοινωνικό της μοντέλο χρειάζεται άμεσα τολμηρές μεταρρυθμίσεις. Επιπροσθέτως το μέγεθος του ανταγωνισμού είναι τέτοιο που κανένα κράτος – μέλος δεν μπορεί να πετύχει από μόνο του. Οι διεθνικές συμπράξεις πρέπει να εκμεταλλευτούν στο έπακρο. Αυτός είναι ο μόνος τρόπος να προωθηθεί η επίδοση της έρευνας και της καινοτομίας και να οδηγηθούμε σε μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, οικονομική ανάπτυξη και περισσότερες θέσεις εργασίας. Ένα υψηλό επίπεδο δαπανών για E&A μία καλή επίδοση στο κλάδο της καινοτομίας οδηγούν σε περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας. Ακόμη η ανάπτυξη και η καινοτομία χρειάζονται για να κάνουν την οικονομία της ΕΕ βιώσιμη βρίσκοντας win-win λύσεις για την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος.

Για να επιτευχθεί μία βιώσιμη παγκόσμια ανταγωνιστικότητα η ΕΕ δεν έχει άλλη επιλογή από το να γίνει μια οικονομία γνώσης. Γι' αυτό και στην παρουσίαση της συνόδου της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την εργασία το Ευρωπαϊκό συμβούλιο επέλεξε την γνώση και την καινοτομία για την προώθηση της ανάπτυξης ως έναν από τους τρεις κυρίους άξονες δράσης.

Σχεδόν όλα τα Κράτη-μέλη έχουν θέσει στόχους οιοποίτων επιτευχθούν θα το % για έρανα και επενδύσεις θα φτάσει το 2,6% του ΑΕΠ το 2010. Παρόλα αυτά,

αντί να αυξάνεται, η ένταση της έρευνας παραμένει στάσιμη. Στα περισσότερα Κράτη-μέλη οι αυξήσεις των δημοσίων και ιδιωτικών επενδύσεων για έρευνα και η φιλοδοξίες των πολιτικών πρωτοβουλιών δεν συμβαδίζουν με τους εθνικούς τους στόχους και ποσό μάλλον με αυτούς της Ε.Ε. Οι ιδιωτικές επενδύσεις είναι αρκετά χαμηλές. Την ίδια στιγμή, η Ευρωπαϊκή επένδυση στον τομέα της καινοτομίας δεν έχει αυξηθεί αρκετά.

Κοιτώντας της προκλήσεις για καινοτομία και τις καλές πρακτικές των Κρατών-μελών διαπιστώνουμε ομοιότητες όσο αφορά την καινοτομία ενώ οι πολιτικές που αφορούν καλές πρακτικές επικεντρώνονται σε διαφορετικές κατευθύνσεις σύμφωνα με τις εθνικές ανάγκες. Θα δώσουμε μια σύντομη περιγραφή των εθνικών πολιτικών στα τέσσερα κράτη που συμμετέχουν στο έργο I-model.

Ελλάδα

Πέρα την τάση για αλλαγές στον τομέα της καινοτομίας, το Ελληνικό σύστημα καινοτομίας εξακολουθεί να είναι από τα πιο αδύναμα στην Ευρώπη και η οικονομική ανάπτυξη δεν βασίζεται στην καινοτομία. Σημαντικά εμπόδια είναι η ανάπτυξη προγραμμάτων δια βίου εκπαίδευσης, το πολύ χαμηλό επίπεδο δαπανών των επιχειρήσεων για E&A και η σχετικά μικρή τάση για προσαξία των αποτελεσμάτων της E&A μέσω κατοχύρωσης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Σαν απάντηση, η Ελλάδα κάνει μερικές προσπάθειες για να ανταποκριθεί στις προκλήσεις στον τομέα της καινοτομίας μέσω: πολιτικών για την υποστήριξη της μεταφοράς ερευνητικών ιδεών σε επιχειρηματικές δραστηριότητες, διευρύνοντας την επιλεξιμότητα των δαπανών για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις ενισχύοντας τους επενδυτές στην ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων.

Σλοβακία

Η βιομηχανική αναδόμηση και η οικονομική ανάπτυξη στην Σλοβακία τα τελευταία χρόνια δεν υποστηρίχθηκε από αλλαγή στην ικανότητα ανάπτυξης της καινοτομίας. Τα αποτελέσματα της EIS2004 δείχνουν ότι η Σλοβακία μένει πίσω σε ορισμένους σημαντικούς δείκτες. Συγκεκριμένες προκλήσεις περιλαμβάνουν αύξηση των δημοσίων και των ιδιωτικών δαπανών για E&A, ώθηση στο ποσοστό ανάπτυξης καινούργιων προϊόντων και αύξηση της χρήσης τεχνολογίας στον τομέα των υπηρεσιών. Πολιτικές για την καινοτομία δεν έχουν σχηματιστεί ακόμα στην Σλοβακία και η απάντηση στις προκλήσεις είναι περιορισμένη. Ένας οργανισμός που δραστηριοποιείται στην χώρα και προσφέρει υποστήριξη στις επιχειρήσεις είναι η Ομάδα Συντονισμού για την Ανάπτυξη Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων. Αυτή υποστηρίζει την επιχειρησιακή ανάπτυξη και την μεταφορά της τεχνολογίας μέσω ενός δικτύου. Επίσης τρέχει έναν αριθμό χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και πρωτοβουλιών όπως προγράμματα INTEG που ενισχύουν την καινοτομία και την μεταφορά τεχνολογίας μέσω νέων τεχνολογικών ιδεών και διασυνοριακών οικονομικών συνεργασιών.

Σλοβενία

Η θέση της Σλοβενίας όσο αφορά την καινοτομία είναι από πολλές απόψεις αξιοζήλευτη αφού τα μεγέθη έξι οικονομικών δεκτών της είναι πάνω από τον μέσο όρο στην ΕΕ25. Η αδυναμία του Σλοβένικου συστήματος για την καινοτομίας σχετίζεται με την μη ικανοποιητική εμπορευματοποίηση τόσο σε όρους κατοχύρωσης ευρεσιτεχνιών όσο και σε όρους λανσαρίσματος νέων προϊόντων στην αγορά. Ένας παράγοντας που εξηγεί την χαμηλή ένταση καινοτόμων δραστηριοτήτων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι η περιορισμένη πρόσβαση σε χρηματοοικονομικά θέματα. Η χώρα υπήρξε πρωτοπόρος στην ανάπτυξη καινοτομιών για την υποστήριξη της βιομηχανικής παραγωγής. Μία πρόσφατη αξιολόγηση του προγράμματος που τέθηκε σε ισχύ το 2000 έδειξε ότι αυτή η πρωτοβουλία ήταν επιτυχής και οδήγησε στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας.

Σουηδία

Δομικές αλλαγές κατά την διάρκεια της δεκαετίας του 90 έδωσαν την δυνατότητα στην Σουηδική οικονομία να αναπυχθεί τα τελευταία χρόνια με ρυθμούς που βρίσκονται κοντά στο μέσο όρο της ΕΕ. Ακόμα, στοιχεία δείχνουν ότι αυτή η μεγέθυνση δεν οδήγησε σε αύξηση της απασχόλησης και δεν βασιζόταν στην δημιουργία νέων μικρών καινοτόμων επιχειρήσεων. Η συνολική επίδοση της Σουηδικής καινοτομίας είναι πάρα πολύ καλή σε σχέση με αυτή της ΕΕ25. Όμως ένας αριθμός τάσεων δίνει λόγους για ανησυχία συμπεριλαμβανομένων και προβλημάτων στην στρατολόγηση μαθητών στις αρχές S&E, στην καινοτομία SMEs μέσα στα πλαίσια του σπιτιού και στους δείκτες μη τεχνολογικής καινοτομίας. Η επιχειρησιακή E&A παραμένει κυρίαρχη σε ορισμένες μεγάλες βιομηχανικές ομάδες και είναι ένα εμπόδιο για την δημιουργία νέων καινοτόμων εταιρειών. Σαν απάντηση, η VINNOVA, Εθνική ομάδα συντονισμού για την καινοτομία, λάνσαρε το πρόγραμμα VINNKUBATOR και μελέτη μια Σουηδική εκδοχή του US SBIR (που παρέχει την δυνατότητα διανομής ενός ποσοστού της χρηματοδότησης σε νέες και μικρές επιχειρησιακές πρωτοβουλίες).

Παρακάτω θα παρουσιαστούν μαρικοί βασικοί μηχανισμοί υποστήριξης που παρέχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

8.9. CORDIS Technology marketplace

Η υπηρεσία τεχνολογίας αγοράς (<http://cordis.europa.eu/marketplace>) είναι ένα κέντρο πληροφοριών για να έχετε πρόσβαση στα τελευταία νέα και πληροφορίες για εκμεταλλεύσιμες τεχνολογίες και αποτελέσματα ερευνών. Η υπηρεσία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να βρει κάποιος ιδέες για νέα και βελτιωμένα προϊόντα ή

υπηρεσίες, για να εκμεταλλωτεί τις δικές τους τεχνολογίες ή να ενημερώνεται για αλλαγές που επηρεάζουν τους Ευρωπαίους πολίτες.

Η τεχνολογία αγοράς περιλαμβάνει μια μεγάλη ποικιλία τεχνολογικών περιγραφών (ή προσφορών). Αυτές οι προσφορές προκύπτουν από ενδιαφέροντα αποτελέσματα που προέρχονται από έρευνες εκμετάλλωσης, κυρίως χρηματοδοτούμενες από την Ε.Ε (σχεδόν 55,000 ερευνητικά έργα χρηματοδοτήθηκαν από την Ε.Ε στα πλαίσια του προγράμματος για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη. Οι προσφορές είναι οργανωμένες σε θεματικές ενότητες (Επιχειρήσεις, Επιστήμη και Κοινωνία) και domains (Βιολογία/Ιατρική, Ενέργεια, Περιβάλλον, Τεχνολογία Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών και Βιομηχανική Τεχνολογία). Κάθε προσφορά περιλαμβάνει μια μικρή και σχετικά μη τεχνική περιληψη της τεχνολογίας και των πιθανών χρήσεών της.

Η Τεχνολογία της Αγοράς περιλαμβάνει επίσης μία ποικιλία εργαλείων και υπηρεσιών όπως : “Επαγγελματικές Συμβουλές” που παρέχουν βασικές πληροφορίες που δίνουν απάντηση σε μία ποικιλία ερωτήσεων σχετικά με την τεχνολογία και τις επιχειρήσεις οι “Βοηθητικές Συνδέσεις” που επιτρέπουν την πρόσβαση σε μία ποικιλία ιστοσελίδων που έχουν να κάνουν με την μεταφορά της τεχνογνωσίας και την έραυνα από όλον τον κόσμο. RAPIDUS, CORDIS’ αυτόματα e-mail άγρυπνων μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να βοηθήσουν τους χρήστες να παραμένουν ενήμεροι για νέες πληροφορίες.

Για να βοηθήσει στην καθιέρωση μίας Ευρωπαϊκής Περιοχής για την Καινοτομία, Η αγορά καινοτομίας παρέχει υπηρεσίες αλληλεπίδρασης που επιτρέπουν στους κατόχους των αποτελεσμάτων των ερευνών (από προγράμματα που δεν έχουν χρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση) να υποβάλλουν προσφορές. Αυτά τα σχέδια πραγματοποιούνται σε πανεπιστήμια και ιδιωτικά εργαστήρια στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε χώρες που σχετίζονται με το πλαίσιο του σχεδίου. Η υπηρεσία θα γίνει μία από πλήρεις πηγές έρευνας της τεχνολογίας στην Ευρώπη.

8.10. IPR-Helpdesk

Ο βασικός στόχος του IPR-Helpdesk (www.ipr-helpdesk.org) είναι να βοηθήσει πιθανούς και ήδη υπάρχοντες ενδιαφερόμενους να πάρουν μέρος στην χρηματοδοτούμενη από την κοινότητα έρευνα και στην ανάπτυξη τεχνολογικών προγραμμάτων σε σχέση με ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας (IPR) issues. Το IPR-Helpdesk επίσης συμβουλεύει για την διάχυση θεμάτων της κοινότητας, για προστατευτικούς κανόνες και άλλα θέματα τα οποία σχετίζονται με το IPR σε

διεθνή ερευνητικά προγράμματα. Άλλος ένας πιο παγκόσμιος στόχος της δράσης είναι να αυξηθεί η συνειδητοποίηση της Ευρωπαϊκής Ερευνητικής Κοινότητας για θέματα που αφορούν το IPR, δίνοντας έμφαση στην Ευρωπαϊκή τους διάσταση.

8.11. Πύλη στην ανάπτυξη

Οι νέες εταιρίες σήμερα, και συγκεκριμένα αυτές που ασχολούνται με τον τεχνολογικό τομέα, είναι οι αυριανές πηγές για επιτυχημένες παγκόσμιες επιχειρηματικές δραστηριότητες που θα καθιερώσουν νέες επιχειρηματικές πρακτικές και θα διαδώσουν το πνεύμα καινοτομίας και στις παραδοσιακές επιχειρήσεις. Όμως οι ιδρυτές των εταιριών συνήθως δεν έχουν την απαραίτητη γνώση και τα προσόντα για να αντιμετωπίσουν την διαρκώς αναπτυσσόμενη αγορά. Εκτός από αυτά, έχουν προβλήματα σχετικά με την εύρεση οικονομικών πηγών. Οργανωμένα κεντρικά δίκτυα μπορούν να παρέχουν χρήσιμη βοήθεια σε τέτοιες επιχειρήσεις. Η πρωτοβουλία Πύλη στην Ανάπτυξη The Gate2Growth (www.gate2growth.com) δημιουργεί δίκτυα επενδυτών και παροχής επιχειρηματικών υπηρεσιών. Οι κύριοι στόχοι είναι οι εταιρίες υψηλής τεχνολογίας που απαιτούν από €10.000 έως €4 million οικονομικούς πόρους of financial sources. Οι υπηρεσίες Gate2Growth περιλαμβάνουν:

- εργασία επιχειρηματικού σχεδιασμού,
- Ευρεία βάση δεδομένων της Ε.Ε για ευκαιρίες επενδύσεων, επιχειρηματικά σχέδια και οικονομικές πηγές,
- συμβουλευτική από ειδικούς στις επενδύσεις,
- τοπικά υποστηρικτικά δίκτυα,
- forums συζητήσεων και εργαστήρια and .

8.12. Κεντρικό δίκτυο καινοτομίας των επιχειρήσεων

Το κεντρικό δίκτυο καινοτομίας των επιχειρήσεων, The Business Innovation Centre network (BIC) (<http://cordis.europa.eu/incubators> <http://www.cordis.lu/incubators>) είναι ένα περιφερειακό δίκτυο υποστήριξης για επιχειρηματίες και καινοτόμες SMEs. Το BIC επικεντρώνεται στην τοπική και όχι διεθνή μεταφορά της τεχνολογίας. Προσφέρει υποστήριξη, αξιολόγηση των καινοτόμων επιχειρηματικών ιδεών, βοήθεια για τον επιχειρηματικό σχεδιασμό και υποστήριξη κατά τον πρώτο καιρό λειτουργίας μίας επιχείρησης. 150 γραφεία BIC είναι διασκορπισμένα σε όλη την Ευρώπη.

CASE STUDY ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

IT.SME.Βιομηχανία επεξεργασίας ξύλου στο Sala-Heby – Ένα πρωτοπόρο σχέδιο (A me Kull bjer)

Μια ομάδα 30 SMEs απασχολούν περίπου 400 ανθρώπους που είναι εγκατεστημένοι σε μια μικρή περιοχή στην κεντρική Σουηδία, συγκεντρώθηκαν με σκοπό να συναπεριστούν προκειμένου να ανταποκρίνονται αποτελεσματικότερα στις ανάγκες των πελατών τους, και να επικρατήσουν στην παροχή υπηρεσιών προς τις μεγάλες εταιρίες και τα κυβερνητικά ιδρύματα. Ο επιχειρηματικός συναπαιρισμός θα έπρεπε να έχει μια καλή γνώση για τις εταιρίες, πώς να τις κάνει ανταγωνιστικές και πώς να χρησιμοποιήσουν καινούργιες τεχνολογίες.

Ωστόσο, προκειμένου να επεκταθούν οι αρμοδιότητες του συνεταιρισμού, απόφασσαν να βελτιώσουν τις δεξιότητες ICT . Η επιχειρηματική ευκαιρία είχε εντοπιστεί στην διαφήμιση στο διαδίκτυο και στην μείωση του κόστους διοίκησης με το πρόγραμμα EDI (Electronic Data Interchange) solutions. Οι μεγάλες εταιρίες και οργανισμοί θα έπρεπε να αρχίσουν να υπολογίζουν τις SMEs σαν συνεργάτες και όχι σαν προμηθευτές ενός προϊόντος. Οι SMEs μπορούν να είναι πολύ ευέλικτες και μπορούν μέσα από την γρήγορη αλλαγήπερσραση να προσαρμόσουν και να αλλάξουν τις παραδόσεις τους ανάλογα με τις ανάγκες του πελάτη. Εδώ το EDI απόττει σημαντικό τεχνολογικό εργαλείο.

Το πρόγραμμα οργανώθηκε την κατάλληλη περίοδο καθώς οι μεγάλες εταιρίες βρίσκονταν στην διαδικασία εφαρμογής νέων αγοραστικών μεθόδων , στέλνοντας ψηφιακά γραμμά κτλ. Ο συναπαιρισμός κατάφερε να εσπράξει 60.000 ευρώ από την NUTEK, τον Σουηδικό Οργανισμό Επιχειρηματικής Ανάπτυξης και την χρήση IT-μέσα από την αύξηση των αγοραστικών δεξιοτήτων και την διαφήμιση μέσω του Internet

Το πρόγραμμα ήταν ένα παράδειγμα του πώς η ανταγωνιστικότητα μικρών εταιριών μπορεί να αυξηθεί με την χρήση εργαλείων ICT. Το κόστος διοίκησης των εταιριών μειώθηκε με την βοήθεια της εφαρμογής των λύσεων EDI . Το πρόγραμμα δημιούργησε περισσότερες και καλύτερες επιχειρηματικές ευκαιρίες καθώς και μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα. Καμία από τις SMEs δεν μπορεί να δείξει στοιχεία σχετικά με το πόσα περισσότερα συμβόλαια υπογράφηκαν ή παρόμοια αποτελέσματα, αλλά όλοι συμφώνησαν ότι χωρίς το σχέδιο, η ανταγωνιστικότητά τους θα κυμαινόταν σε ένα πολύ χαμηλότερο επίπεδο.

8.13. Ευρωπαϊκή υποστήριξη σε ταχεία αναπτυσσόμενες εταιρίες

Η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει υποστήριξη στις SMEs από τα κράτη-μέλη και πολλές φορές από υποψήφιες χώρες. Η υποστήριξη παρέχεται σε διαφορετικές μορφές όπως δάνεια , διευκολύνσεις και σε κάποιες περιπτώσεις εγγυήσεις. Η υποστήριξη είναι διαθέσιμη είτε άμεσα είτε μέσω των Ευρωπαϊκών Κονδυλίων

που τα διαχειρίζεται ξεχωριστά η κάθε χώρα. Οι SMEs μπορούν να οφηληθούν από μία σειρά μη οικονομικών μέτρων με την μορφή προγραμμάτων και υποστηρικτικών υπηρεσιών.

Τα υποστηρικτικά σχήματα έχουν χωριστεί σε τέσσερις κατηγορίες:

1. Χρηματοδότηση ευκαιριών που είναι απευθείας διαθέσιμες SMEs

Αυτές οι χρηματοδοτήσεις είναι κυρίως θεματικές με συγκεκριμένους στόχους-περιβάλλον, έρευνα, εκπαίδευση- σχεδιασμένες από διαφορετικά τμήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι SMEs μπορούν να δηλώσουν απευθείας συμμετοχή για τα προγράμματα, υπό την γενική προϋπόθεση ότι παρουσιάζουν αξιολογικά σχέδια τα οποία μπορούν να έχουν διεθνή εφαρμογή. Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έγκειται στις χρηματοδοτήσεις που καλύπτουν συνήθως το 50% του κόστους ενός προγράμματος.

2. Δομικά κονδύλια

Τα Ευρωπαϊκά κονδύλια για την τοπική ανάπτυξη είναι μία μεγάλη πηγή χρηματοδότησης για τις SMEs, μέσω των διαφορετικών θεματικών προγραμμάτων και των πρωτοβουλιών των κοινοτήτων. Τα οφέλη των δομικών κονδυλίων είναι ότι οι επιχειρήσεις βρίσκουν έναν άμεσο τρόπο για να χρηματοδοτήσουν τα σχέδια τους. Σημειώνουμε ότι όλα τα προγράμματα, τα διαχειρίζονται οι τοπικές και εθνικές αρχές, ενώ από αυτές γίνεται και η επιλογή των σχεδίων.

Τα δομικά κονδύλια είναι σχεδιασμένα για να βοηθούν στην μείωση των αναπτυξιακών ανισοτήτων ανάμεσα σε διαφορετικές περιοχές και να προωθούν την οικονομική και κοινωνική συνοχή στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για τον λόγο αυτό η Ευρωπαϊκή Ένωση συγχρηματοδοτεί τοπικές πρωτοβουλίες μέσα στα πλαίσια των κρατών-μελών της, μέσα από προγράμματα στους τομείς της αγροτικής παραγωγής, της τοπικής πολιτικής, της απασχόλησης και των κοινωνικών υποθέσεων.

Σημειώνουμε ότι τα προγράμματα τα διαχειρίζονται εθνικοί και τοπικοί φορείς.

3. Οικονομικά εργαλεία

Αυτά τα οικονομικά εργαλεία τα διαχειρίζεται το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επενδύσεων (EIF) και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα (EIB). Σημειώστε ότι δεν επανδύουν άμεσα στις SMEs, αλλά συνήθως λειτουργούν με οικονομικούς διαμεσολαβητές.

4. Άλλες μορφές υποστήριξης

Αντιπροσωπεύουν γενικότερα την μη οικονομική μορφή υποστήριξης, κυρίως στο πεδίο της διεθνοποίησης.